

Melnais stārķis

Melnais stārķis *Ciconia nigra* jeb gandr, jeb goris ir Latvijā sastopams, aizsargājams stārķveidīgo kārtas putns, kuru var atpazīt un viegli atšķirt no baltā stārķa pēc melnā apspalvojuma. Pēdējos desmit gados to skaits Latvijā ir samazinājies par vairāk nekā 30%.

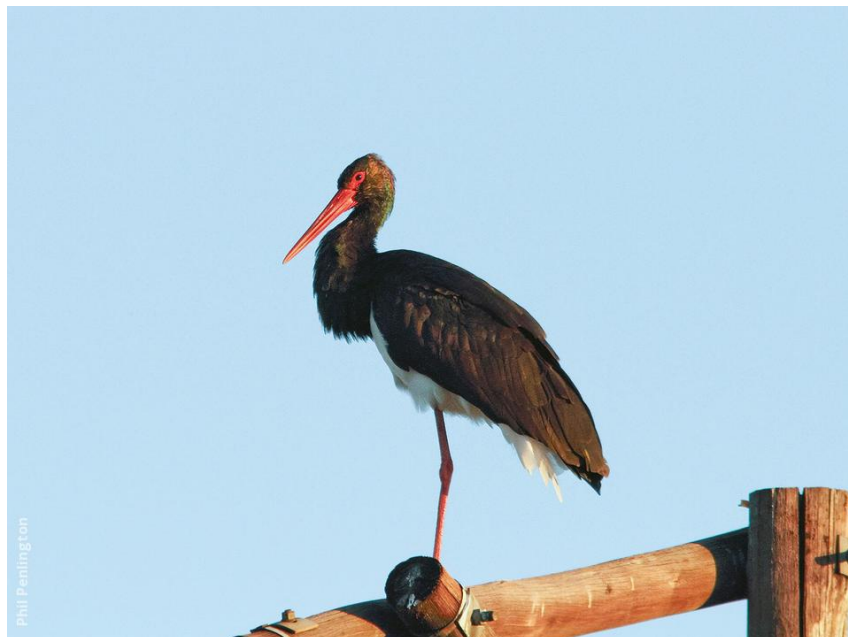
Melnā stārķa apspalvojumu veido tikai divas krāsas: balta un tumši brūna ar metālisku spīdumu, kas dažādā apgaismojumā var izskatīties arī melna. Tās izkārtotas tikai šai sugai raksturīgā veidā. Kājas un knābis, kā arī laukums pie acs pieaugušajiem putniem ir sarkans.

Attēls no: L. Svenson, K. Mullarney, D. Zetterstrom "Collins Bird Guide Second Edition"

Melnais stārķis ir MĒMS

Melnajiem stārķiem nav balsenes, tāpēc vienīgā skaņa, ko tie var izdvest no kakla, ir pīkstoša sēkšana. Lai sazinātos un pievērstu uzmanību, stārķi klabina arī knābjus.

Garas KĀJAS un LABS LĪDZSVARS

Uz vienas kājas stārķi stāv, lai regulētu ķermeņa temperatūru un lai atpūtinātu otru kāju.

Attēls no: <http://www.kuwaitbirds.org/birds/black-stork>

Putna SKELETS un garais KNĀBIS

Melno stārķu skeletu veido poraini kauli ar neskaitāmiem dobumiem – lai tie būtu vieglāki. Līdzīgi tie ir lielākajai daļai putnu.

Stārķis ir 90 līdz 105 centimetrus garš.

Attēls no: <https://www.etsy.com/uk/listing/226235052/vintage-stork-anatomy-print-bird>

Melnā stārķa galvaskauss attēlos no augšas: no sāniem, no augšas un galvaskausa augšējā daļa no apakšas (redzama knābja iekšpuse).

Attēls no: <http://www.skullsite.com/completelist/speciesinfo.cfm?spec=365>

Melnais stārķis

Melnais stārķis *Ciconia nigra* jeb gandrs, jeb goris ir Latvijā sastopams, aizsargājams stārķveidīgo kārtas putns, kuru var atpazīt un viegli atšķirt no baltā stārķa pēc melnā apspalvojuma. Pēdējos desmit gados to skaits Latvijā ir samazinājies par vairāk nekā 30%.

spēcīgā gaismā spārni var izskatīties balti

kautrīgs,
ligzdo
dziļos
mežos

Melnā stārķa apspalvojumu veido tikai divas krāsas: balta un tumši brūna ar metālisku spīdumu, kas dažādā apgaismojumā var izskatīties arī melna. Tās izkārtotas tikai šai sugai raksturīgā veidā. Kājas un knābis, kā arī laukums pie acs pieaugušajiem putniem ir sarkans.

Attēls no: L. Svenson, K. Mullarney, D. Zetterstrom "Collins Bird Guide Second Edition"

LIGZDU būvē paši

Melnie stārķi ligzdu būvē paši un bieži izmanto to vairākus gadus pēc kārtas. Pirms ligzdošanas 60 līdz 200 centimetru diametrā lielo ligzdu šie putni izklāj ar sūnām.

Attēls no: <https://www.youtube.com/watch?v=2ZOQBS0bfm0>, dati no: M. Strazds (red.) 2011. Lielo ligzdu noteicējs. Latvijas Ornitoloģijas biedrība. Rīga

OLAS

Melnā stārķa olas ir baltas ar zaļganu nokrāsu.

Attēls no: https://lv.wikipedia.org/wiki/Melnais_stārķis

Ligzdā šie putni dēj vienu līdz piecas olas, atkarībā no barības pieejamības.

Attēls no:

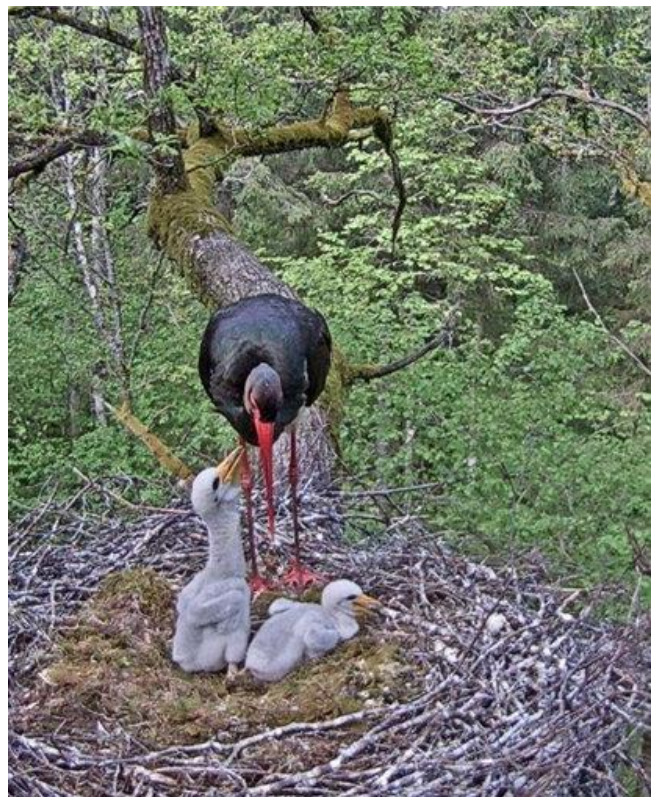
<http://dabasdati.lv/forums/viewtopic.php?f=25&t=1686&start=260>

Rūpes par MAZUĻIEM

Mazuļi izšķiļas nevarīgi, gaiši, pūkaini un ar proporcionāli īsākiem knābjiem.

Attēls no: <http://www.arkive.org/black-stork/ciconia-nigra/image-G41017.html>

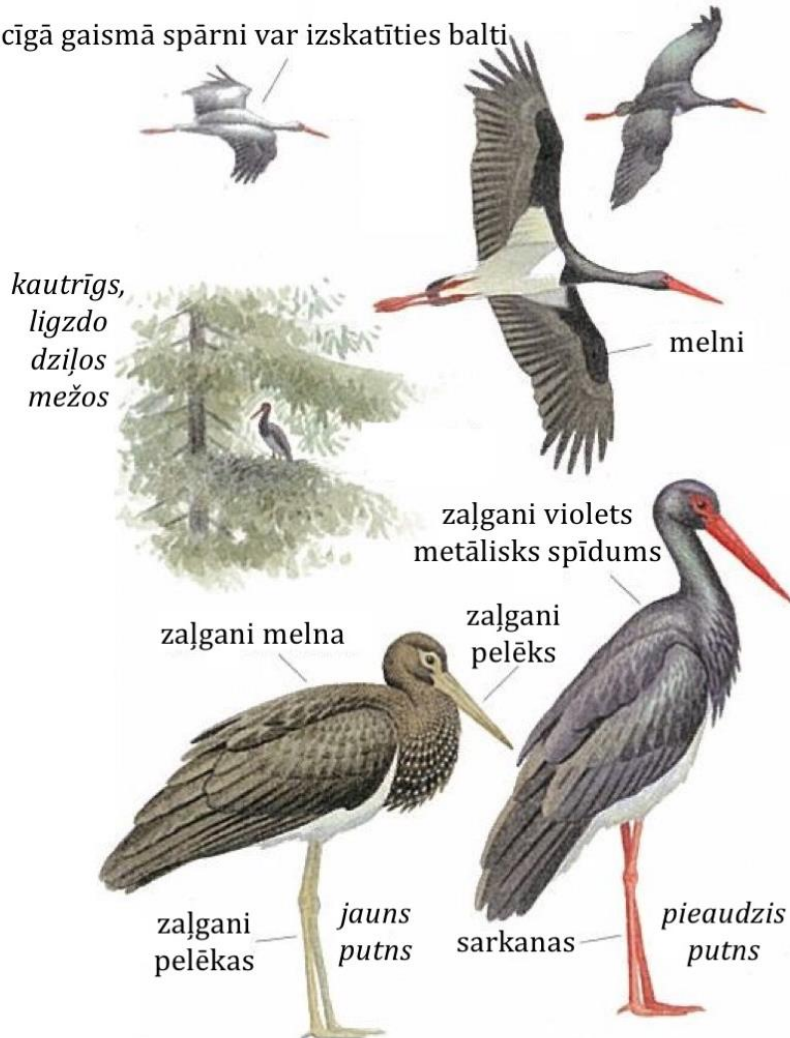
Pieaugušie putni rūpējas par mazuļiem līdz tie sasniedz iespēju lidot.

Attēls no: <http://dabasdati.lv/lv/article/maris-strazds-par-aktualo-melno-starku-ligzda/2011/>

Melnais stārķis

Melnais stārķis *Ciconia nigra* jeb gandr, jeb goris ir Latvijā sastopams, aizsargājams stārķveidīgo kārtas putns, kuru var atpazīt un viegli atšķirt no baltā stārķa pēc melnā apspalvojuma. Pēdējos desmit gados to skaits Latvijā ir samazinājies par vairāk nekā 30%.

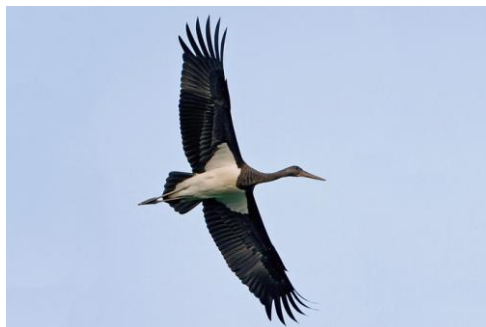
spēcīgā gaismā spārni var izskatīties balti

Melnā stārķa apspalvojumu veido tikai divas krāsas: balta un tumši brūna ar metālisku spīdumu, kas dažādā apgaismojumā var izskatīties arī melna. Tās izkārtotas tikai šai sugai raksturīgā veidā. Kājas un knābis, kā arī laukums pie acs pieaugušajiem putniem ir sarkans.

Attēls no: L. Svenson, K. Mullarney, D. Zetterstrom "Collins Bird Guide Second Edition"

Lidojumā spārnu galos saskatāmas atsevišķas SPALVAS

Kad melnais stārķis lido, tā spārnu galos ik pa brīdim var redzēt sešas atsevišķas spalvas.

Attēls no: <http://www.vogelwarte.ch/en/birds/birds-of-switzerland/black-stork.html>

Spēj salocīt SPĀRNUS

Lidojumā melnā stārķa spārnu platums sasniedz 173 līdz 205 centimetrus.

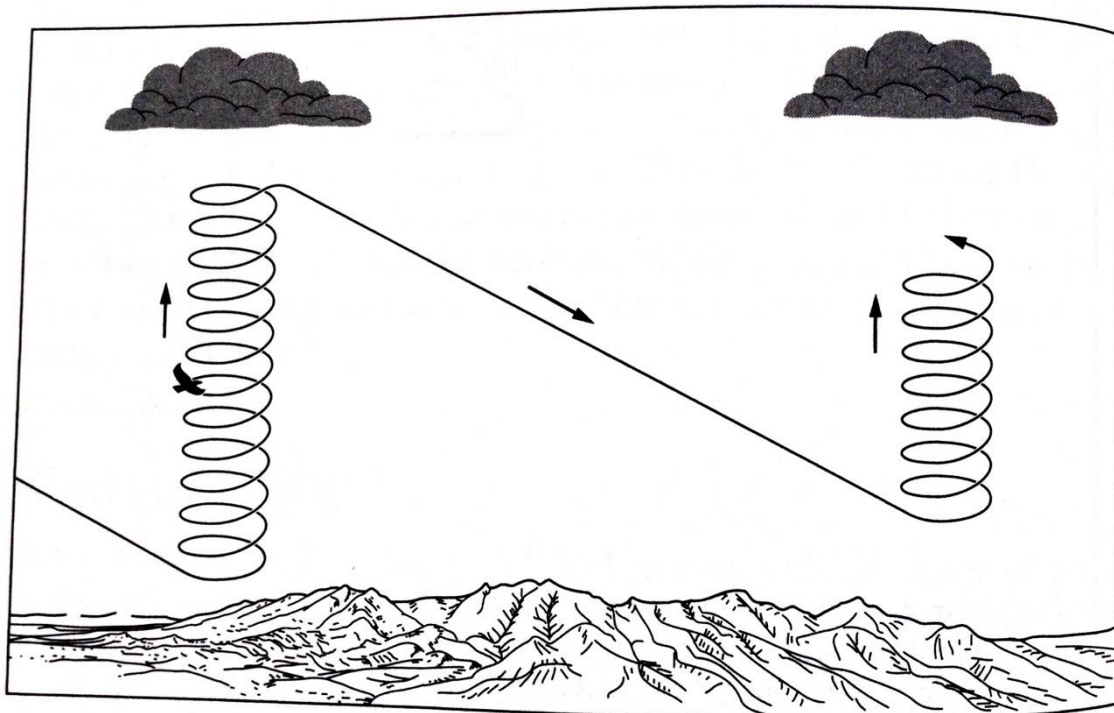
Attēls no: <http://birdingbeijing.com/tag/shidu/>

Taču esot uz zemes, stārķis spēj pielocīt spārnus pie sāniem.

Attēls no: <http://ibc.lynxeds.com/photo/black-stork-ciconia-nigra/rain>

LIDO ar silta gaisa palīdzību

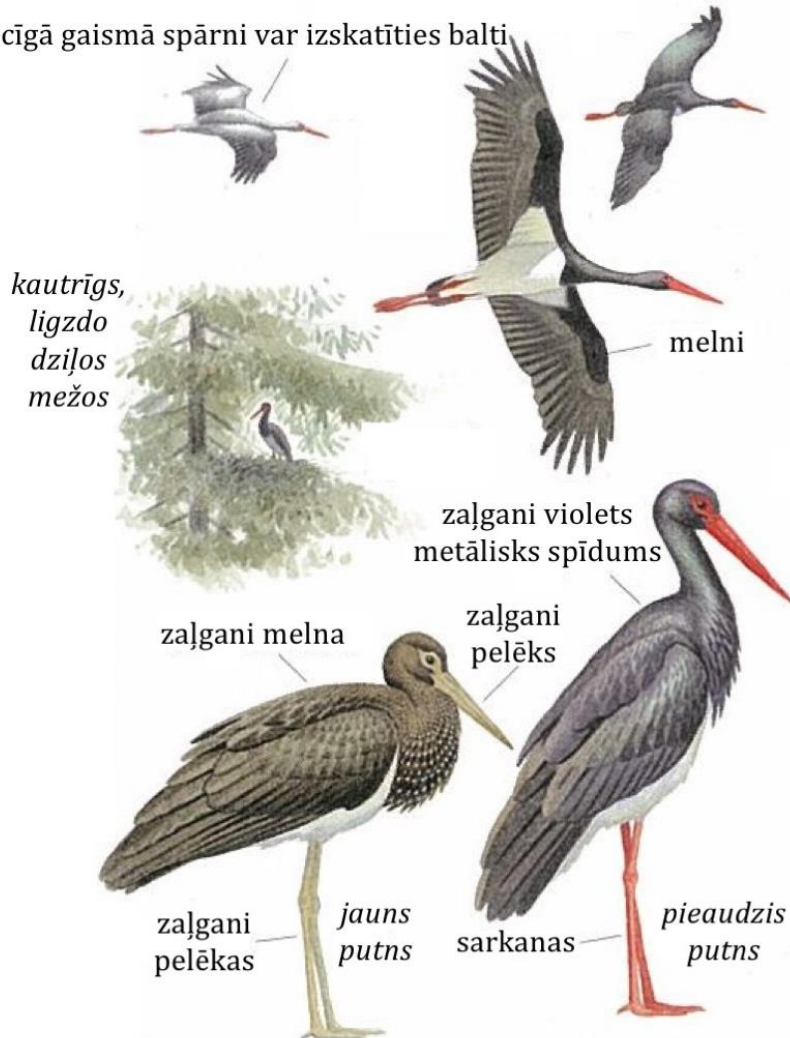
Lai paceltos, izmantojot pēc iespējas mazāk enerģijas, stārķi un citi lieli putni izmanto silto gaisu, kas ceļas no zemes. Tie "iesēžas" siltajā gaisā un uzriņķo augšup.

Attēls no: F. B. Gill "Ornithology. Third Edition"

Melnais stārķis

Melnais stārķis *Ciconia nigra* jeb gandrs, jeb goris ir Latvijā sastopams, aizsargājams stārķveidīgo kārtas putns, kuru var atpazīt un viegli atšķirt no baltā stārķa pēc melnā apspalvojuma. Pēdējos desmit gados to skaits Latvijā ir samazinājies par vairāk nekā 30%.

spēcīgā gaismā spārni var izskatīties balti

Melnā stārķa apspalvojumu veido tikai divas krāsas: balta un tumši brūna ar metālisku spīdumu, kas dažādā apgaismojumā var izskatīties arī melna. Tās izkārtotas tikai šai sugai raksturīgā veidā. Kājas un knābis, kā arī laukums pie acs pieaugušajiem putniem ir sarkans.

Attēls no: L. Svenson, K. Mullarney, D. Zetterstrom "Collins Bird Guide Second Edition"

Putna SPALVAS

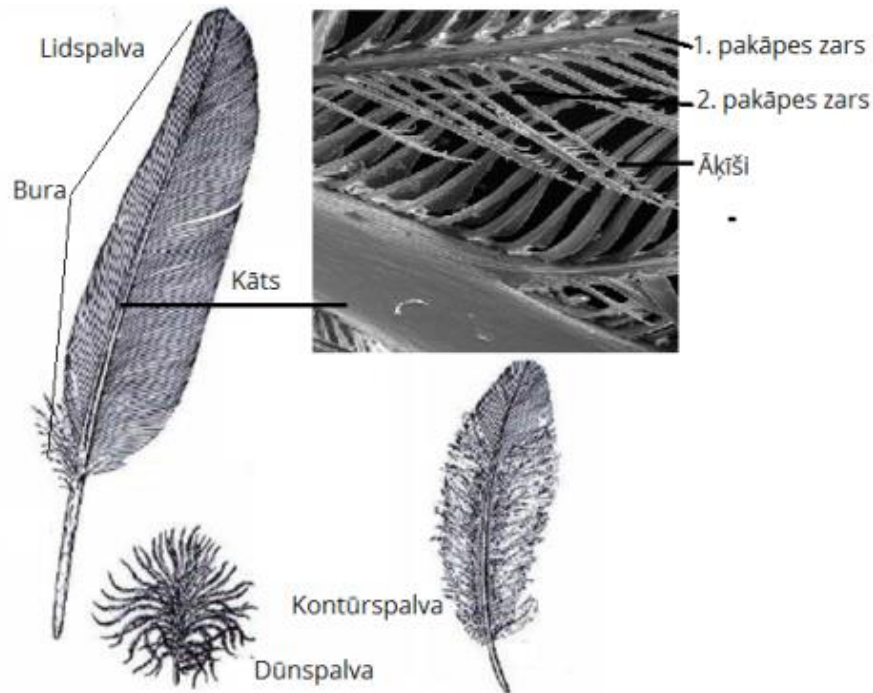
Melnā stārķa spārņa spalva ir tumši brūnā krāsā.

Attēls no: <http://bluesofthefeather.deviantart.com/art/Black-Stork-Feather-546620987>

Ķermeni sedz SPALVAS

Putnu ķermeni sedz lidošanai nepieciešamās spalvas:

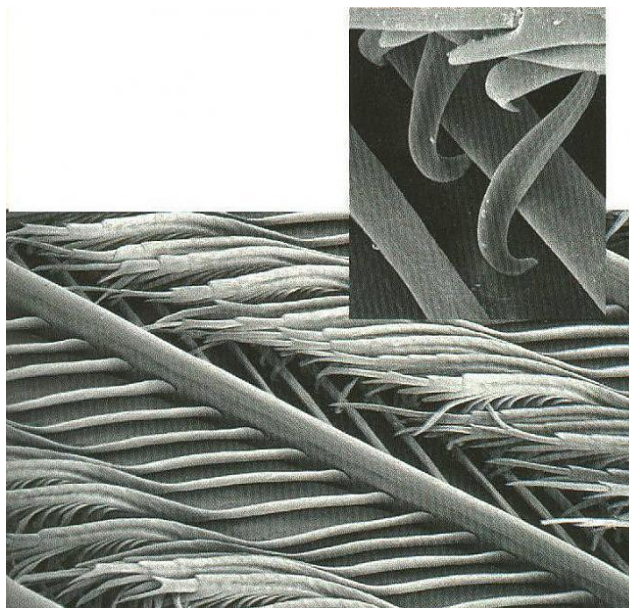
- Kontūrspalvas jeb segspalvas klāj ķermeni un veido lidošanai piemērotu formu.
- Lidspalvas klāj spārnus un nodrošina lidošanu.
- Dūnspalvas atrodas zem kontūrspalvām un palīdz saglabāt nemainīgu ķermeņa temperatūru.
- Stūrspalvas veido asti un regulē lidojuma virzienu.

Lidspalva, dūnspalva un kontūrspalva un to uzbūve. Stūrspalvas uzbūvē ir līdzīgas lidspalvām.

Attēls un informācija par spalvām no: <http://www.uzdevumi.lv/p/biologija/8-klase/putni-12093/putnu-uzbuve-un-funkcijas-12094/re-2e8814d8-9147-4d55-95ce-4b47e7e77c41>

Spalvām ir noteikta struktūra – mazie āķīši (skat. att.) saķeras kopā un veido buras plātņi. Ja plātne ieplīst, putns var to salabot. Spalvas nodilst un tāpēc putniem notiek regulāra spalvu maiņa. Vairumam putnu spalvas mainās pakāpeniski, bet dažu sugu putniem, piemēram, pīlēm un zosīm, spalvu maiņas laikā pazūd spēja lidot.

Tā spalvas āķīši izskatās mikroskopā.

Attēls no: <http://spoki.tvnet.lv/aktuali/Dabas-brinumi/186080>